

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben a 2014. október 20. és 2014. december 3. és 2014. december 10. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta, 2014. december 15. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

Az emberölés bűntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt és társa ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. június 11. napján kihirdetett 24. B.443/2013/88. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A II. r. vádlott által elkövetett testi épség elleni bűncselekmények törvényhelye helyesen Btk. 164. § (1) bekezdés (3) bekezdés.

Az eljárás során lefoglalt bűnjelek közül a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.547/2013.sz. alatt bevételezett bűnjelek lefoglalását megszünteti, és a helyesen 2 db lapát és 1 db vasvilla valamint 1 db balta, és 1 db kapa megsemmisítését rendeli el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során 16.000 (tizenhatezer) forint II. r. vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróságként eljáró Debreceni törvényszék a 2014. június 11. napján kihirdetett 24. B.443/2013/88. számú ítéletével I. r. vádlottat 1 rendbeli emberölés bűntettének kísérletében (1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés), 1 rendbeli társtettesként elkövetett testi sértés bűntettének kísérletében (1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés), valamint II. r. vádlottat 2 rendbeli testi sértés bűntettének kísérletében (Btk. 164. § (1) és (2) bekezdései megjelölésével), melyből 1 rendbelit társtettesként követett el, és 1 rendbeli társtettesként elkövetett garázdaság bűntettében (Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont) mondta ki bűnösnek. Ezért I. r. vádlottat - mint erőszakos többszörös visszaesőt - halmazati büntetésül életfogytig tartó, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra, II. r. vádlottat - mint többszörös visszaesőt - halmazati büntetésül 3 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Határozatában I. r. terhelt vonatkozásában a feltételes szabadság legkorábbi időpontját 20 évben határozta meg, illetőleg megállapította, hogy II. r. vádlott nem bocsátható feltételes szabadságra. I. r. vádlott esetében a kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította az általa előzetes

fogvatartásban töltött időt, valamint rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen a határozat kihirdetésekor fenntartott nyilatkozattételi határidőn belül egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést I. r. vádlott terhére súlyosítás, a törvényi minimumban meghatározott feltételes szabadság legkorábbi időpontjának hosszabb tartamban való megállapítása végett. Ugyanakkor a határozatot II. r. vádlott vonatkozásában tudomásul vette.

Az ítéletet másfelől védelmi fellebbezések támadták, mivel a kihirdetéskor I. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, míg másodsorban enyhítés, II. r. vádlott valamint védője a terhelt felmentése érdekében fellebbeztek.

Bejelentett jogorvoslataikat a vádlottak írásban is részletesen indokolták, illetőleg az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra való utasítása érdekében is kiegészítették (elsőfokú iratok 90., 91. sorszám).

A Debreceni Fellebbviteli főügyészség Bf.385/2013/3-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést indokai alapján fenntartotta, egyben a védelmi perorvoslatokat minden tekintetben alaptalannak jellemezte. Észrevételei szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le a bizonyítási eljárást. Az ennek megfelelően beszerzett bizonyítékok értékelésével tárta fel az ügy elbírálásához relevanciával bíró tényeket, s a történeti tényállást az ellentétes bizonyítékok mérlegelésével állapította meg, mely tevékenység kizárólag annyiban kifogásolható, hogy a vádlottak szándékára vont következtetések nem a tényállás, hanem a jogi indokolás részei, így előbbiből mellőzendők. A törvényszék a bizonyítékok értékelése után okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, s II. r. vádlott cselekvőségét az anyagi jogi szabályoknak megfelelően minősítette. Egyetértett a Btk. 2. § körében kifejtettekkel is.

A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint viszont I. r. vádlott tekintetében a sértett bántalmazása során kifejtett cselekvőségét indokolt lett volna a testi épség elleni bűncselekmény mellett társtettesként, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettének is minősíteni. Mindezek miatt az átiratában foglaltak s az elsőfokú ügyészi fellebbezésben taglalt bűnösségi kör figyelembevételével arra tett indítványt, hogy az ítélet tábla I. r. vádlott bűnösségét további 1 rendbeli társtettesként, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettében állapítsa meg, valamint e terhelt tekintetében a feltételes szabadság legkorábbi időpontját a törvényi minimumtól későbbi időpontban határozza meg, míg egyebekben az elsőfokú határozatot hagyja helyben.

A másodfokú eljárásban I. r. vádlott fellebbezésének újabb írásos indokolásával arra kívánt rámutatni, hogy az általa tapasztalt eljárási szabálysértések nagymértékben kihatással voltak az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységére, így a bűnjelként lefoglalt kéziszerszámok eredetét sem tisztázták a nyomozás avagy a tárgyalás során. Ezen kívül a tanúk által elmondottakat tévesen értékelte a törvényszék, és téves álláspontot képviselt akkor is, amikor ítéletében az ellentmondásos sértetti vallomásokra támaszkodott. Ezért indítványt tett terheltek ismételt kihallgatására (8. számú utóirat). Lényegében ugyanilyen,

a bűnjelekkel és a bizonyítékok hitelességével kapcsolatos észrevételeket fogalmazott meg II. r. terhelt is írásbeli védekezésében (9. számú beadvány), aki mindennek előtt az első fokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett érvelt.

A bejelentett fellebbezések alapján az ítélőtábla nyilvános ülést tartott, melyen az ügyész az átiratában foglaltak fenntartásával, az abban kifejtett indokok alapján az első fokú ítélet megváltoztatását indítványozta, ám kizárólag I. r. vádlott vonatkozásában, cselekvőségét a további, köznyugalom elleni bűncselekmény szerinti minősítéssel, illetőleg a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának felemelésével.

Ezzel szemben I. r. vádlott védője a törvényszék által figyelembe vett bizonyítékok elemzésével elsődlegesen a tényállás megalapozatlan voltára kívánt rámutatni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adta kellő indokát annak, hogy az általa elfogadott bizonyítékokat miért tekinteti hitelt érdemlőnek, azok körét citálva ő maga nem értékelte bizonyító erejüket olyan súlyúnak, melyre tényállás alapítható. Ezért elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt. Másodsorban a cselekmény más jogi minősítése mellett érvelt, mivel álláspontja szerint, a sértett sérelmére megvalósított deliktumot illetően nem állapítható meg ölési szándék, így a törvényszék azt tévesen minősítette emberölés bűntette kísérletének. Végül a 23/2014 (VII. 15.) AB Határozat ismeretében az alkalmazott súlyos joghátrány törvényességét is megkérdőjelezte.

II. r. vádlott védője a bejelentett fellebbezést fenntartva bizonyítottság hiányára hivatkozással a II. r. terhelt felmentését kérte, míg a jogorvoslat irányát kiterjesztve másodsorban a törvényszék ítéletével kiszabott büntetés lényeges enyhítésére tett indítványt.

I. r. vádlott védekezésében, illetve az utolsó szó jogán fellebbezése írásban adott indokolásában kifejtetteket ismételte meg a tanúvallomások ellentmondásos voltára, valamint a cselekményt megelőzően majd azt követően tanúsított és családját ért sértetti provokatív, bűncselekményt megvalósító magatartásokra kívánt rávilágítani. Mindezek összegzéseként, minthogy állítása szerint az eljárás tárgyát képező magas tárgyi súlyú bűncselekményt nem követte el, elsődlegesen a felmentés végett bejelentett fellebbezését tartotta fent, míg másodsorban az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

II. r. vádlott maga is az első fokon elemzett bizonyítékok hitelességét vonta kétségbe, illetve az I. r. terhelthez hasonlóan szintén a sértettekkel szemben időközben indult újabb büntetőeljárás tényével kívánta igazolni ártatlanságát jelen ügyben. Ezért a rendelkezésre álló bizonyítékok újraértékelése érdekében az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére tett indítványt azzal, hogy a megismételt eljárást lehetőség szerint más törvényszék folytassa le.

Az ítélőtábla a bejelentett perorvoslatok folytán az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben bírálta felül. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül vizsgálta a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetések kiszabását is.

A felülbírálat során arra a megállapításra jutott, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást nagy alaposággal folytatta le és túlnyomórészt a perrendi szabályokat is megtartotta. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív hibát, mely az érdemi elbírálást kizárva az ítélet hatályon kívül helyezését tenné szükségessé.

Kisebb eljárási szabálysértésre viszont tényszerűen sor került, ugyanis a törvényszék annyiban eltért a Be. szabályaitól, hogy a kihallgatott tanúk jogaira és általuk teendő kötelezettségekre történő figyelmeztetések során bár figyelemmel volt a 2012. évi CCXXIII. törvény 100. §-al 2013. július 1. napjától módosított Be. 85. § (3) bekezdésében foglaltakra, ám nem megfelelően idézte az anyagi jogi háttérjogszabályt. Az elsőfokú tárgyaláson ugyanis arra figyelmeztette a kihallgatni kívánt tanúkat, hogy a Büntető Törvénykönyv a hamis tanúzás büntetőjogi következményei mellett a tanúvallomás jogosulatlan megtagadását is szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Márpedig a Btk. 277. § e tekintetben egyértelmű fogalmazással a tanúvallomás jogosulatlan megtagadása vétségét kizárólag elzárással szankcionálja. A törvényszék részéről alkalmazott forma így pontatlan volt, ám az ítéletábra szerint azért tekinthető mégis relatív szabálysértésnek, mivel az kétségtelenül kitűnt belőle, hogy amennyiben a tanú kihallgatásának nem mutatkozik akadálya, úgy vallomástételre köteles, s annak jogosulatlan megtagadása büntetendő cselekmény, mely miatt büntetés szabható ki. A Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az elzárás is külön büntetési nem a szabadságvesztés mellett. Következésképp a személyi bizonyítás törvényessége nem sérült, nem volt kizárt a tanúvallomások felhasználása.

Ezen felül több alkalommal előfordult, hogy a törvényszék az elnapolt tárgyalás újabb határnapján nem ismertette a legutóbbi részről készült jegyzőkönyvet, illetőleg az eljárás résztvevőinek nyilatkoztatása sem szerepel a jegyzőkönyvekben annak szükségessége felől, holott a tárgyalás megszakítása óta nyolc napnál hosszabb idő telt el (48., 75., 77., 88. számú jegyzőkönyvek). Miután azonban az érintett korábbi tárgyalási határnapokon az eljárás résztvevői jelen voltak, és kifejezetten erre irányuló indítvány előterjesztésére nem került sor a részükről, így a Be. 287. § (5) bekezdésében szabályozott törvényi rendelkezés alkalmazásának elmaradása pusztán relatív hibának tekinthető. Az ítéletábra szerint azonban ilyen esetekben akkor is célszerű a jelenlévők megnyilatkoztatása a citált jegyzőkönyvi ismertetés szükségessége vagy az ellenkezője felől (tehát hogy azt nem tartják indokoltnak). A tárgyalás perrendszerű vezetése ugyanis így válik világossá és egyértelművé, mellyel kapcsolatosan utólag sem támaszthatók kételyek.

A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve helyes és túlnyomórészt hiánytalan tényállást állapított meg, mely a megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával - a rendelkezésre álló iratok alapján - csupán az alábbiakkal érdemel helyesbítést.

- II. r. vádlottat a Hajdúböszörményi Városi Bíróság 2.B.397/2011/12. számú és a Debreceni Törvényszék 2.Bf.148/2013/9. számú ítéleteivel valójában 1 év 2 hónap börtönbüntetésre ítélte (1 év 4 hónap helyett).

- A sértett által elszenvedett sérülések közül a koponyaűri és agyallománybeli vérzéssel járók azonnali közvetlen életveszélyes állapotot eredményeztek (igazságügyi orvosszakértői vélemény, nyomozási irat II. kötet 768. oldal).
- Ezen túlmenően az ítélet tábla a tényállásból mellőzi az első fokú ítélet 13. oldal harmadik és ötödik bekezdésében, valamint a 14. oldal második bekezdésében rögzítetteket, és az ott tett következtetéseket a jogi indokolás részének tekinti a későbbiekben kifejtendő pontosítással. E körben egyetértett ugyanis azon ügyészi észrevétellel, mely szerint a terhelti tudattartalom tárgyában teendő megállapítások nem tekinthetők a tényállás részének. Azokra a törvényszék - egyébként igen alapos vizsgálat után (az ítéletben 32-42. oldal között kifejtettek) - a bűncselekmény tárgyi és alanyi oldalának tényezőiből vonhatott következtetést.

A pontosításokkal a tényállás már teljes mértékben megalapozottá vált, mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, ezért a Be. 352.§ (2) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban irányadónak tekinthető.

Miután a védelmi fellebbezések legfőképp a törvényszék bizonyítékértékelő tevékenységét támadták, e tekintetben szükséges előre bocsátani, hogy a tényállás akkor tekinthető megalapozottnak, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően megalapozatlansági hibától mentesen állapítja meg a tényállást az ítélet. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tárható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette, s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethetett (Be. 351-352. §). Kiemeli az ítélet tábla, hogy a hatályos perjogi rendszerben ténybírásnak egyértelműen az elsőfokú bíróság minősül. A másodfokú bíróságnak ugyan viszonylag széleskörű revíziós lehetőségei vannak, azonban a tényállás tekintetében a reformáció szűkebb körű. A tényállást módosítására csak megalapozatlanság esetén nyílik lehetőség. Eltérő tényállás megállapítására (a terhelt javára) szintén akkor van mód, ha az első fokú ítélet megalapozatlansági hibában szenved. Minden más esetben, ha az okszerűen mérlegelt tényállás megalapozott, a másodfokú bíróság nem mérlegelheti át a bizonyítékokat, és nem változtathat az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényálláson.

A törvényszék az ügy helyes eldöntése szempontjából valamennyi lényeges bizonyítékot megvizsgálta, és azokat okszerűen, alaposan, a logika szabályai szerint mérlegelte. Vizsgálata tárgyává tette a vádlottak vallomásait, védekezésük fő irányait. De értékelte a sértettek vallomását és törekedett a cselekményről információt szerző valamennyi személy kihallgatására, majd az általuk elmondottakat figyelembe vette. A terhelték részéről megfogalmazottakra (8., 9. számú beadványok, 19/I. számú írásbeli felszólalás) reagálva az ítélet tábla megjegyzi, miszerint valóban számos ellentmondás volt fellelhető több

kihallgatott tanú, így kétségtelenül a sértettek avagy tanú eljárás különböző szakában tett vallomásai között. Am ennél hangsúlyosabb ellentétek feszültek a terheltek és a rokoni körökbe tartozó tanúk vallomásaiban. Ugyanakkor a törvényszék felismerte, majd értékelte ezeket az ellentmondásokat és lehetősége szerint igyekezett azokat feloldani, végül megfelelően számot adott arról, hogy mely okokra alapítottnan fogadja el az ítéletében megjelölt bizonyítékokat a tényállás megállapításához (első fokú ítélet 26-29. oldalai, 32. oldal). A bizonyítékok értékelésének ugyanis gyakran alkalmazott és logikus módja, hogy a bíróság hitelesnek fogadja el valamely vallomás azon részeit, melyeket az egyéb bizonyítékok is megerősítenek, míg a továbbiakat elveti (BH. 2002. 87.).

Ezen túlmenően I. r. vádlott visszatérő - írásban és az utolsó szó jogán megtett észrevételével ellentétben az állapítható meg, hogy a törvényszék nem vétett logikai hibát a terhelt édesanyja, tanú vallomásainak értékelésével kapcsolatban. Épp ellenkezőleg, mivel a tanúnak az eljárás különböző szakában tett vallomásai (nyomozási irat II. kötet 609-615. oldal, 54. számú tárgyalási jegyzőkönyv 17-21. és 27. oldalai) tényszerű rögzítését, majd a további bizonyítékokkal tett ütköztetést követően jutott arra az alappal nem kifogásolható következtetésre, hogy idővel a vádlottak és hozzátartozóik megkísérelték vallomásaikat egyeztetni, nyilvánvalóan a terheltek számára kedvezőbb helyzetet kisérelve teremteni (első fokú ítélet 21. illetve 27. oldalán rögzítettek).

Összességében az elsőfokú bíróság által részletezett bizonyítékok, valamint a vádlottak tetten ért magatartásából levont következtetés maradéktalanul megerősítették egymást, szinergiájuk egyértelmű volt. Ily módon az ítéletábra álláspontja szerint a vádlottak által indítványozott személyi bizonyítás megismétlése - a sértettek, így a vallomástételre jelentkező újabb kihallgatása - nem lehetett alkalmas az első bírói mérlegelés helyességének cáfolatára, a Be. 260. § (1) bekezdés alapján jelen határozatban adott magyarázat szerint tehát a fent kifejtettek vezettek el a másodfokon előterjesztett bizonyítási indítványok elutasításához.

Mellőzi viszont az ítéletábra a bizonyítékok köréből a I. r. vádlott részéről az igazságügyi pszichológus szakértői vizsgálata során elmondottakat (első fokú ítélet 41. oldal negyedik bekezdés második mondata) Az irányadó bírói gyakorlat szerint ugyanis - melyet jogtudományi álláspontok is igazolnak - az önvádra kötelezés tilalmára tett figyelmeztetés nélkül a terhelttől az eljárás során, így szakértői vizsgálata alatt szerzett információk bizonyítékként nem értékelhetők, függetlenül a nyilatkozat tartalmától (BH. 1991. 463., ÍH. 2005. 136.). Ugyancsak mellőzendő a lefoglalt eszközök felsorolásából az ásóra történő hivatkozás (első fokú ítélet 32. oldal utolsó bekezdés), minthogy annak tényleges lefoglalására az eljárás során tényszerűen nem került sor.

Az ítéletábra úgy találta, hogy miután a megállapított tényállásból adódóan a vádlottakat egyértelműen támadó szándék, egyfajta elégtétel vétel vezérelte, így a szóváltásból eredő tettelegesség kifejtésekor mindenképp a jogtalanság talaján álltak, e körülmény egyértelműen kioltja a jogos védelmi helyzet fennálltát (BH. 2004. 93., BH. 2006. 239., BH. 2012. 140.). I. r. vádlott vonatkozásában beszerzett aggálytalan igazságügyi elmeorvos és pszichológus szakértői vélemények megállapításai szintén egyértelművé tették, hogy büntethetőségi akadály bizonyosan nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést I. r. és II. r. vádlottak bűnösségére, és a terhükre rótt cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak. A nagyfokú gondossággal feltárt alanyi és tárgyi oldali tényezők alapján a 3/2013. Büntető Jogegységi Határozat iránymutatásainak megfelelően vont következtetést a vádlottak elkövetéskori aktuális tudattartalmára, melyek alapján vitathatatlanul rögzíthető I. r. vádlott ölési szándéka a sérelmére elkövetett cselekmény tekintetében. A bántalmazás módja, a cselekmény végrehajtásához használt eszköz jellemző tulajdonságai, az életfontosságú testtájakra, tehát a sértett fejére mért 2 rendbeli nagy erejű ütés és a terhelt kijelentései miatt az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a terhelt szándéka eshetőlegesen a sértett életének kioltására irányult, mely eredmény bekövetkezése iránt teljes közömbösséget mutatott.

Pontosítást igényel viszont a terheltek tudattartalmára vont következtetés a testi épség elleni bűncselekmények tekintetében. Az ítélet tábla szerint az eredményezett nál jóval súlyosabb sérülés okozására alkalmas eszközök használata, az erőbehatások mértéke (még kis-közepes erővel is, közepes erővel pedig végképp), a többszörös ütések, illetve a támadott testtájékok (lapocka, kézcsőr, fej, mellkasfal) alapján I. r. és II. r. vádlott szándéka egyaránt 8 napon túl gyógyuló, csonttöréssel járó sérülés okozására irányult, melyet kívántak is, tehát ebbéli cselekvőségüket egyenes szándékkal követték el, a súlyosabb eredmény bekövetkezése kizárólag a véletlennek köszönhető.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség által kifejtettekkel szemben az ítélet tábla abban már az elsőfokú bíróság álláspontját képviselte, hogy I. r. vádlott tekintetében a további, köznyugalom elleni bűncselekmény miatti bűnösség megállapítására nem kerülhetett sor. A 34/2007. BK Vélemény iránymutatása szerint bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy a rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve, hogy a testi sértés vagy a rongálás törvényi büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé. Ahogyan arra a fellebbviteli főügyészség maga is helytállóan rámutatott a bírói gyakorlat rendszerint megállapíthatónak tartja a garázdaság és a súlyosabban minősülő testi sértés anyagi halmazatát, ha a garázdaság törvényi tényállása a súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett testi sértéstől függetlenül valósult meg (BH. 1984. 171.).

Amennyiben viszont a halmazatuk alaki, vagyis amikor ugyanazzal az elkövetési magatartással valósul meg a súlyosabban minősülő testi sértés és az enyhébb garázdaság, a bűnhalmazat nem mondható ki. Kiemelt vizsgálatot érdemel tehát, hogy a szóban forgó bűncselekmények elkövetési magatartása elkülönült avagy azonos-e (BH. 1990. 7.).

Adott esetben az irányadó, és a felülbírálat alapjaként elfogadott tényállás szerint I. r. vádlott nem hagyott fel a legsúlyosabb bűncselekmény megállapítását eredményező sértett bántalmazásával amikor sértettet is megütötte, hanem az első alkalommal fejét ért nagy erejű ütés következtében eszméletét elvesztő, földre került és hanyatt fekvő, egyértelműen kiszolgáltatott helyzetben lévő sértettet ezután még egyszer - szintén nagy erővel - arctájékán megütötte, és bele is akart rúgni, s csak a helyszínen jelen lévő személyek közbelépése vetett véget a további bántalmazásnak (első fokú ítélet 11. oldal

nyolcadik bekezdés, 12. oldal negyedik bekezdés között rögzítettek). Nem helytálló tehát az a fellebbviteli főügyészégi hivatkozás, hogy I. r. vádlott kizárólag sértett bántalmazását követően támadt hanem ellenkezőleg, folyamatában fejtette ki kétségtelenül erőszakos magatartását mindkét sértettel szemben.

Következésképp I. r. terhelt taglalt cselekvősege nem elkülönülten valósított meg más bűncselekményt, a két sértett sértése időben és térben is maradéktalanul egybeesett. Miután nem vitásan kihívóan közösségellenes, megbotránkozást keltő erőszakkal valósult meg mindkét bántalmazás, mely közül a sérelmére elkövetett a magas tárgyi súlyú élet elleni bűncselekményt eredményezte, a törvényszék ítéletének 45. oldal első bekezdésében írt megállapításai helyesnek bizonyultak, s a cselekmény társtettesként felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetteként való értékelésére - nyilvánvalóan csakis I. r. vádlott esetében - külön nem kerülhetett sor (34/2007. számú BK. Vélemény I. pont harmadik bekezdés).

A minősítés felülbírálatához tartozóan indokolt volt állást foglalni abban, hogy a Btk. 2. §-ban írtakra figyelemmel az elkövetés vagy elbírálás idején hatályos anyagi jogi rendelkezések kedvezőbbek-e a vádlottak számára. Az elsőfokú bíróság e hatályszabályok vizsgálatát is körültekintően végezte, majd úgy találta, hogy I. r. terhelt vonatkozásában a fő előírás szerinti elkövetéskori büntető törvényt, míg II. r. vádlottnál az elbíráláskor hatályos anyagi jogi szabályokat alkalmazza. Az ítéletábra a másodfokú eljárás alatt szintén elemezte az általános és különös részi törvényhelyeket és egyetértett abban, hogy összhatásaiban I. r. terhelt vonatkozásában nem tekinthető enyhébbnek az új jogszabály, ám II. r. vádlott esetében igen, így a törvényszék által e tárgyban elfoglalt álláspont is helytállónak bizonyult (BH. 2005. 377., BH. 2014. 129.).

Fentiek miatt az elsőfokú bíróság törvényesen minősítette I. r. vádlott cselekményét az 1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés szerinti emberölés büntette kísérletének, valamint az 1978. évi IV. törvény 170. § (1) és (2) bekezdése szerint, társtettesként elkövetett testi sértés büntett kísérletének. II. r. terhelt tekintetében is helyesen járt el, amikor a Btk. 339. § (1) bekezdése és (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő és büntetendő társtettesként, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette mellett a cselekményt a már idézett jogi indokolásból kitűnően 2 rendbeli súlyos testi sértés büntette kísérleteként is minősítette, melyből 1 rendbelit társtettesként követett el. A testi épség elleni bűncselekmények Be. 258. § (2) bekezdés d) pontján alapuló törvényhelyi megjelölésénél azonban nemcsak az ítélet rendelkező részében, hanem a jogi indokolásban is (44. oldal hatodik bekezdés) téves hivatkozás volt tetten érhető. Ezért azt az ítéletábra jelen másodfokú határozatával helyesbítette, megállapítva, hogy a II. r. terhelt által elkövetett 2 rendbeli súlyos testi sértés büntette kísérletének törvényhelye a Btk. 164. § (1) és (3) bekezdése (az első fokú ítéletben felhívott (2) bekezdésben ugyanis a jogalkotó a könnyű testi sértés vétségét szankcionálja).

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket túlnyomórészt feltárta, ám azok köréből a fentebb kifejtettek miatt a testi épség elleni enyhébb tárgyi súlyú bűncselekményekkel kapcsolatosan mellőzendő az eshetőleges szándékra utalás, míg II. r. vádlott vonatkozásában a kettőnél több halmazat további súlyosító hatással jár.

Az ítéletábra mindezek mellett is úgy találta, hogy az elsőfokú bíróság a bűncselekmények tárgyi súlyához, valamint az elkövetők személyi körülményeihez igazodó, a törvényi rendelkezéseknek mindenben megfelelő büntetést szabott ki. A törvényszék nem tévedett akkor, amikor I. r. vádlottnál a bűnismétlői minőség meghatározása során a Btk. 459. § (1) bekezdés 31/c. pontja alapján (ugyanilyen szabályozást tartalmaz az 1978. évi IV. törvény 137. § 17. pontja is) erőszakos többszörös visszaesői minőségére következtetett, e tekintetben szintén megfelelő részletességgel fejtette ki álláspontját, melyet az ítéletábra mindenben osztott. Márpedig így a Btk. 90. § (2) bekezdése értelmében I. r. terhelnél az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása a törvény kötelező rendelkezésén alapul.

E körben a védői észrevételre reagálva az ítéletábra indokoltnak tartja megjegyezni, hogy az első fokú ítélelhozatal után született 23/2014 (VII. 15.) AB Határozat sem hozott változást, mely kizárólag más jogszabályi rendelkezést, nevezetesen a Btk. 81. § (4) bekezdése és az 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése szerinti törvényhelyet nyilvánította Alaptörvénybe ütközőnek, határozva megsemmisítésük felől. Ám a jelen ügyben irányadó Btk. 90. § (2) bekezdésében (és az 1978. évi IV. törvény 97/A. §-ban) írtakat nem, sőt indokolása III. pontjának (25)-(27) és (58)-(59) bekezdéseiben kifejezetten kitért arra, hogy a többszöri erőszakos bűnelkövetés szigorú megítélése a büntetőjog rendszerében megfelel az alkotmányos követelményeknek.

Összegzésként tehát I. r. vádlott esetében a büntetés enyhítésére nem is nyílt törvényi alap, vele szemben kizárt a határozott tartamú szabadságvesztés kiszabásának lehetősége, míg az életfogytig tartó szabadságvesztéssel összefüggő feltételes szabadságnak az első fokú ítéletben megállapított időpontja helyesen került meghatározásra. A törvényi minimumban megjelölt tartam felemelése az ítéletábra szerint a megvalósított konkrét bűncselekmény miatt alkalmazandó büntetés céljain túlmenő, indokolatlan hátránnyal járt volna.

II. r. vádlott tekintetében a kiszabott büntetés mértéke ugyancsak mindenben igazodik a cselekmény súlyához és a terhelt társadalomra veszélyességéhez, a fentebb pontosított bűnösségi kör, a túlsúlyba került súlyosító körülmények miatt a büntetés enyhítése szóba se kerülhetett, az első fokon kiszabott szabadságvesztés a speciális és generális prevenció eléréséhez szükséges és indokolt. Fentieket összefoglalva tehát a súlyosításra és az enyhítésre irányuló fellebbezések sem vezethettek eredményre.

A törvényszéknek II. r. vádlott többszörös visszaesői minőségére vonatkozó, valamint a mellékbüntetésekkel, a feltételes szabadsággal, előzetes fogvatartás beszámításával és bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezési minden tekintetben törvényesek.

Túlnyomórészt annak tekintette az ítéletábra az eljárás során lefoglalt bűnjelék tárgyában hozott döntést is, ám szem előtt tartva a Btk. 72. §-ban, illetve az 1978. évi IV. törvény 77. §-ban írtakat, a Bj. 547/13. szám alatt nyilvántartott 5 darab szerszám elkobzására nem talált törvényi alapot. Ítéletéből kitűnően ugyanis az elsőfokú bíróság nem tudott határozottan állást foglalni a felől, hogy a jelen eljárás tárgyát képező bűncselekményeket ténylegesen a lefoglalt eszközökkel követték volna el, ám abban sem, hogy azok kiknek a

tulajdonát képezték (első fokú ítélet 32. oldal utolsó bekezdés, 33. oldal első bekezdés). Ellenben a bűnjelek között tényszerűen nem található ásó, márpedig I. r. vádlott a terhére rótt bűncselekmény elkövetéséhez bizonyosan ilyen eszközt használt.

Az aggálytalan iratok egyértelműsítik, hogy a utcák kereszteződésében 2012. április 6-7. éjszakáján történetekkel kapcsolatosan olyan köznyugalom elleni bűncselekmény miatt is folyt nyomozás, melyet illetően jelen ügyben vádemelésre nem került sor, ám megvalósításához igénybe vehették a lefoglalt eszközöket (nyomozási irat I. kötet 173. oldal, 207. oldal), így az ítéletábra úgy találta, hogy az adott bűnjelek további sorsa felől a Be. 155. § (1) és (8) bekezdés alapján hozható alapos döntés, mivel tulajdonosuk ismeretlen, kiadásukra vonatkozó igény bejelentésére nem került sor és értéktelenek. Így a lefoglalás megszüntetése mellett az első fokú ítéletben feltüntetett darabszámot és a szerszámok megnevezését a bűnjeljegyzékek adataiból korrigálva valamint kiegészítve, a megsemmisítésük felől határozott.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábra a Debreceni Törvényszék ítéletét a szükséges körben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a II. r. vádlott vonatkozásában felmerült bűnügyi költséget az ítéletábra a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2014. december 15.

Dr. Elek Balázs sk.	. Bakó József sk.	. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó	a tanács tagja

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 24.B.443/2013/88. számú ítélete a jelen másodfokú határozatban írt változtatással mindkét vádlott vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. december 15.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.